

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра політології та філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри політології та філософії

Ольга ВІННІЧУК

26 серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА ГЕОПОЛІТИКА**

підготовки фахівців **першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**
за освітньо-професійною програмою **Політологія**
спеціальності **052 Політологія**
галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки**
мова навчання **українська**

2024-2025 навчальний рік

Розробник програми:

Леся РУДА, кандидат політичних наук, асистент кафедри політології та філософії

Ухвалено на засіданні кафедри політології та філософії

Протокол № 8 від «26» серпня 2024 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми

підпис

Ольга ВІННІЧУК

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Мета вивчення обов'язкового освітнього компоненту професійної підготовки.

Грунтовне вивчення міжнародних відносин шляхом виокремлення загальних тенденцій їх розвитку, осмислення та теоретичне відтворення явищ і тенденцій у системі міжнародних відносин, пошук витоків і причин цих явищ і тенденцій, які зазвичай носять закономірний характер.

«Теорія міжнародних відносин та геополітика» формує вміння аналізувати зміст сучасних наукових поглядів на характер міжнародної політики, сучасне міжнародне становище та процеси, що відбуваються в різних країнах та регіонах, закономірності та головні тенденції світового розвитку, глобальні проблеми сучасності; вміння прогнозувати наслідки зіткнення національних інтересів різних держав, розуміти взаємозв'язки між подіями і явищами, що відбуваються на міжнародній арені, здійснювати порівняльний аналіз міжнародно-політичної інформації та використовувати її у практичній діяльності.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика освітнього компоненту	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	2-й рік	2-й та 3-й рік
Семестр вивчення	III-IV семестри	IV-V семестри
Кількість кредитів ЄКТС	6,5 кредитів	6,5 кредитів
Загальний обсяг годин	195 годин	195 годин
Кількість годин навчальних занять	90 годин	22 години
Лекційні заняття	50 годин	14 годин
Практичні заняття	-	-
Семінарські заняття	40 годин	8 годин
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна та індивідуальна робота	105 годин	173 години
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

3. Статус дисципліни – обов'язковий освітній компонент професійної підготовки.

4. Передумови для вивчення освітнього компоненту.

«Теорію міжнародних відносин та геополітика» здобувачі розпочинають вивчати у третьому семестрі. Дисципліна пов'язана із «Загальною теорією політики».

5. Програмні компетентності навчання.

Дисципліна сприяє формуванню у студентів таких компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що

характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01 Знання предметної області та розуміння професійної діяльності

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК):

СК 04 Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності

СК 05 Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування

СК 06 Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні

6. Очікувані результати навчання з дисципліни.

ПРН 11 Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

ПРН 13 Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні

7. Методи навчання: словесні та наочні методи підготовки, розповідь, бесіда; презентація; есе; метод порівняння, узагальнення, конкретизація; метод проблемного викладу матеріалу; цифрові методи навчання.

8. Засоби діагностики результатів навчання: опитування, виконання тестових завдань, модульна контрольна робота, екзамен, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle.

9. Програма навчальної дисципліни:

Денна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	разом	у тому числі		
		лекційні заняття	семінарські заняття	самостійна робота
Тема 1. Теорії міжнародних відносин та геополітики у системі суспільних наук.	7	2	2	3
Тема 2. Сучасні наукові підходи до розуміння міжнародних відносин	8	2		6
Тема 3. Історія розвитку та вивчення міжнародних відносин в соціально-політичній думці.	7	2	2	3
Тема 4. Історичні типи міжнародних систем	7	2	2	3
Тема 5. «Канонічні» парадигми в теорії міжнародних відносин. «Великі дебати»	14	4	4	6
Тема 6. Класичні геополітичні концепції в теорії міжнародних відносин	11	4	2	5

Тема 7. Теоретичні дискусії з проблем міжнародних відносин після закінчення «холодної війни».	9	2	2	5
Тема 8. Сутність та класифікація міжнародних систем	9	2	2	5
Тема 9. Держава як ключовий суб'єкт міжнародних відносин	9	2	2	5
Тема 10. Недержавні суб'єкти міжнародних відносин	14	4	4	6
Тема 11. Сутність та форми міжнародних процесів	14	4	4	6
Тема 12. Сучасні міжнародні інтеграційні процеси	14	4	4	6
Тема 13. Правові принципи регулювання міжнародних відносин	10	2	2	6
Тема 14. Міжнародна дипломатія	10	2	2	6
Тема 15. Глобальні проблеми сучасності та їх вплив на міжнародну політику	12	4	2	6
Тема 16. Поняття, категорії та механізми забезпечення міжнародного порядку	10	2	2	6
Тема 17. Моральний та етичний виміри міжнародних відносин	10	2		8
Тема 18. Інформатизація сучасних міжнародних відносинах. Інтернет як інструмент міжнародної політики	10	2		8
Тема 19. Україна в системі сучасних міжнародних відносин	10	2	2	6
Разом годин	195	50	40	105

Заочна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	разом	у тому числі		
		лекційні заняття	семінарські заняття	самостійна робота
Тема 1. Теорії міжнародних відносин та геополітики у системі суспільних наук.	4			4
Тема 2. Сучасні наукові підходи до розуміння міжнародних відносин	4			4
Тема 3. Історія розвитку та вивчення міжнародних відносин в соціально-політичній думці. Характеристика історичних типів міжнародних систем	12			12
Тема 4. «Канонічні» парадигми в теорії міжнародних відносин. «Великі дебати»	12	2		10
Тема 5. Класичні геополітичні концепції в теорії міжнародних відносин	12	1		11
Тема 6. Теоретичні дискусії з проблем міжнародних відносин після закінчення «холодної війни».	12	1		11
Тема 7. Сутність та класифікація міжнародних систем	11	2	1	8
Тема 8. Держава як ключовий суб'єкт міжнародних відносин	12	2		10
Тема 9. Недержавні суб'єкти міжнародних	12	2		10

Відносин				
Тема 10. Сутність та форми міжнародних процесів	11	2	1	8
Тема 11. Сучасні міжнародні інтеграційні процеси	11		1	10
Тема 12. Правові принципи регулювання міжнародних відносин	11		1	10
Тема 13. Міжнародна дипломатія	12			12
Тема 14. Глобальні проблеми сучасності та їх вплив на міжнародну політику	12	1		11
Тема 15. Поняття, категорії та механізми забезпечення міжнародного порядку	12		2	10
Тема 16. Моральний та етичний виміри міжнародних відносин	12			12
Тема 17. Інформатизація сучасних міжнародних відносинах. Інтернет як інструмент міжнародної політики	12			12
Тема 18. Україна в системі сучасних міжнародних відносин	11	1	2	8
Разом годин	195	14	8	173

10. Форми поточного і підсумкового контролю.

Основні методи контролю, відповідно до критеріїв оцінювання знань здобувачів освіти та ефективності засвоєння ними курсу, ґрунтується на таких формах участі студентів у освітньому процесі, які підлягають поточному контролю (виступ з основного питання на семінарському занятті, аналітична робота, презентації, есе), модульна контрольна, самостійна робота.

Підсумкова оцінка є арифметичною сумою балів за поточний контроль, модульну контрольну роботу, виконання самостійної роботи та екзамен (IV семестр).

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота		
30 балів	10 балів	20 балів	40 балів	100 балів

Оцінювання семінарського заняття

Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.

Критерії оцінювання семінарського заняття.

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку

між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів.

Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.

Відповіді студентів на практичних заняттях оцінюються за 12-бальною системою за наступними критеріями:

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спроби розповісти суть заданого матеріалу, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості узагальнення. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний певною мірою відтворити його; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти знає половину навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості узагальнення але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати

		знання, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовує термінологію; здатен скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він достатньо вільно застосовує вивчений матеріал; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Високий (творчо- професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний самостійно вивчити матеріал; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів

	академічної доброчесності.

Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти Самостійна робота (10 балів)

Контроль за самостійною та індивідуальною роботою відбувається окремо, за 10-ю системою оцінювання. Здобувачі вищої освіти для виконання завдань самостійної можуть заводити окремий зошит, можуть виконувати їх в робочому зошиті або ж на листках А-4 формату. У разі їх відсутності – дозволяється захист питань самостійного опрацювання у формі колоквиуму (усно). Наявність або відсутність письмово виконаних завдань впливає на оцінку.

Успішно виконана самостійна та індивідуальна робота вважається, якщо студент отримав рейтинговий бал не менший 60% від загальної кількості балів виділених на неї, тобто не менше як 6 балів.

Критерії оцінювання

10 балів	Зміст відповідей відповідає проблемам завдань; повнота розкриття завдань; розкриття ключових аспектів завдань. Виконані завдання чітко структуровані. Текст не містить граматичних помилок. Відповіді посилюються всілякими формами графічної інформації: схемами, ілюстраціями тощо. Матеріал завдань представлено у повній та закінченій формі.
9 балів	Зміст відповідей відповідає проблемам завдань; зміст їх відповідає суті завдань, якісно і логічно розкритих у достатньо повній формі. Виконані завдання чітко структуровані, текст не містить граматичних помилок. Відповіді посилюються всілякими формами графічної інформації: схемами, ілюстраціями тощо. Матеріал завдань представлено у повній та закінченій формі.
8 балів	Зміст відповідей відповідає проблемам завдань; зміст їх відповідає суті завдань, якісно і логічно розкритих але не завжди у достатньо повній формі. Виконані завдання чітко структуровані, текст не містить граматичних помилок. Відповіді можуть посилюватись всілякими формами графічної інформації: схемами, ілюстраціями тощо. Матеріал завдань частково або не завжди закінчено.
7 балів	Зміст відповідей не зовсім відповідає суті визначеним завданням; відносно якісно і логічно розкритих але не завжди у достатньо повній формі; не повне розкриття ключових питань. Текст не містить граматичних помилок. Відповіді не посилюються різними формами графічної інформації: схемами, ілюстраціями тощо. Матеріал завдань частково або не завжди закінчено.
6 балів	Зміст відповідей не зовсім відповідає суті визначеним завданням; відносно якісно і логічно розкритих але не завжди у достатньо повній формі; не повне розкриття ключових питань; не усі питання опрацьовано. У тексті зустрічаються граматичні помилки та неточності. Відповіді не посилюються різними формами графічної інформації: схемами, ілюстраціями тощо. Матеріал завдань частковий або не завжди закінчений.

5-0 Балів (не зараховано)	Студент допускає грубі помилки при виконанні роботи. Не розуміє сутність її виконання. Не може розкрити та обґрунтувати поставлені питання. Студент не здатен захистити виконані завдання.

Модульна контрольна робота

Після вивчення усього матеріалу здобувачі вищої освіти пишуть модульну контрольну роботу.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі (у вигляді відповідей на три зазначених питання або тестових завдань одного рівня, ваговий бал кожного з яких становить –1). До її написання допускаються усі студенти. Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання модульних контрольних робіт отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для виконання або не виконали завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

З дисципліни «Теорія міжнародних відносин та геополітика» здобувачі пишуть одну модульну контрольну роботу.

Оцінювання модульної контрольної роботи

Шкала ECTS	Бали для II семестру	Критерії оцінювання
«відмінно»	20-18 балів	Здобувач вищої освіти у відповідях на варіант МКР демонструє глибокі знання з Політичної регіоналістики, повною мірою володіє матеріалом, що дозволяє виявляти розуміння змісту предмету, його основних положень, категоріального апарату тощо, може обґрунтовувати свої судження, аргументуючи правильну відповідь, логічно та послідовно формулює текст відповідей на поставлені завдання.
«добре»	17-15 балів	Результати відповідей здобувача вищої освіти на варіант МКР відповідають тим самим вимогам, що й для оцінки «відмінно», але при цьому здобувач допускає певні неточності та незначні помилки. Здобувач володіє матеріалом, правильно відповідаючи на поставлені завдання, логічно формулює відповіді, намагаючись аргументувати їх.
«задовільно»	14-12 балів	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР дозволяють виявити знання і розуміння основних положень предмета, певне володіння категоріальним апаратом, проте характеризуються фрагментарністю, відсутністю повноти та аргументованості. Здобувач допускає помилки при відповідях на питання МКР, не вміє достатньо обґрунтувати свої судження.

«незадовільно»	11 і менше	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР не виявили знань та розуміння основних положень предмета, що спричинило значну кількість помилок або, взагалі, повну/часткову відсутність відповідей. Здобувач не вміє логічно побудувати відповідь, обґрунтувати свої судження, плутається у розумінні категоріального апарату тощо.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

URL: <https://integrity.kpnu.edu.ua/>

Визнання результатів неформальної та (або) інформальної освіти.

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно «Порядку визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)», зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі). URL: <https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view>

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді;

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;
- громадська або волонтерська діяльність;

Семестровий екзамен (40 балів)

Білет іспиту складається з трьох теоретичних питань, перші два з яких оцінюються по 12 балів, третє, більш складного рівня – 16 балів.

Питання екзаменаційного білета оцінюються відповідно до таких критеріїв:

Оцінка	Вимоги
«Відмінно» 40-35 балів	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні теоретичні знання, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, розуміє можливість різних тлумачень однієї і тієї ж проблеми, вміє оцінювати аргументи для її доведення, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтувати свої

	судження, застосовувати знання на практиці у нестандартних ситуаціях, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно, вживає мовні засоби відповідно до норм української літературної мови.
«Добре» 34-29 балів	Якщо відповідь студента відповідає тим самим вимогам, що і для оцінки „відмінно”, але при цьому студент допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу та мовному оформленні висловлювання. Студент вміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок, може застосовувати вивчений матеріал у стандартних та дещо змінених ситуаціях.
«Задовільно» 28-24 балів	Якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень предмета, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні понять; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; не в змозі захистити проект побудови системи роботи з певних тем дисципліни; викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовному оформленні викладу.
«Незадовільно» 23 бали і менше	Якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати систему вивчення певних тем, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Студент неспроможний виконати стандартні завдання навіть після навідних питань викладача.

Оцінювання екзамену:

Студенти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, не допускаються до іспиту. Вони допускаються до іспиту після ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю. Вважається, що студент підготувався до іспиту, якщо рейтингова оцінка за його результатом більша або дорівнює 24 балам. Студентам, які за іспит отримали незадовільну оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки. Ліквідація академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяється до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускається не більше двох разів з навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Таблиці відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Підсумкова оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка за національною шкалою	
		екзаменаційна	залікова
90-100 і більше	A (відмінно)/Excellent	відмінно	Зараховано/ Passed
82-89	B (добре)	добре	
75-81	C (добре)/Good		
67-74	D (задовільно)/Satisfactory	задовільно	
60-66	E (достатньо)/Enough	незадовільно	не зараховано /Fail
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного		

	складання)/Fail		
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)/Fail		

12. Умови визначення успішного засвоєння освітнього компоненту «Теорія міжнародних відносин та геополітика»:

- кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;

- критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, яких складає 60 % від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;

- здобувач вищої освіти вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю, якщо він не відпрацював пропущені навчальні заняття, не пересклав оцінки 0, 1, 2, 3 отримані на навчальних заняттях, не виконав або виконав модульну контрольну роботу, завдання самостійної та індивідуальної робіт з оцінкою, що становить менше 60 % від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт;

- здобувач вищої освіти, який має академічну заборгованість з освітнього компоненту за результатами поточного контролю, не допускається до екзамену. Рішення про недопущення за поданням викладача приймає декан факультету, його оприлюднюють до початку екзамену. У відомості обліку успішності роблять запис «не допущено»;

- здобувач вищої освіти допускається до складання екзамену після ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю;

- здобувач вищої освіти підготувався до екзамену з освітнього компонента, якщо його рейтингова оцінка за результатами екзамену є більшою або рівною 24 балам (60 % від максимально можливої для даної форми контролю кількості балів). Рейтингову оцінку такого здобувача вищої освіти з освітнього компонента визначають як суму рейтингової оцінки за результатами поточної успішності та рейтингової оцінки за результатами екзамену;

- якщо допущений до екзамену здобувач вищої освіти не підготувався (його рейтингова оцінка за результатами екзамену є меншою 24 балів), то бали за екзамен до рейтингової оцінки поточної успішності не додаються, виставляють підсумкову оцінку з освітнього компоненту FX за шкалою ЄКТС та «незадовільно» за національною шкалою;

- здобувачам вищої освіти, які за результатами підсумкового контролю у формі екзамену отримали незадовільну оцінку, дозволяють ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки;

- ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускають не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий – комісії яку створюють за розпорядженням декана факультету;

- відповідь здобувача вищої освіти, який ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, оцінюють за 100-бальною шкалою без урахування рейтингової оцінки поточної успішності;

- за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачі вищої освіти не присвоюють;

- якщо здобувач вищої освіти, допущений до семестрового контролю не з'явився на семестровий екзамен, у відомості обліку успішності викладач записує «не з'явився». Про незалежні від здобувача вищої освіти причини (у тому числі непрацездатність у зв'язку із хворобою), які підтверджують неможливість його присутності на екзамені, він має негайно повідомити декана факультету.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» URL : https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view.

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Для проведення лекційних занять використовуються мультимедійна лекційна аудиторія, мультимедійний проектор, екран для проектора; ноутбук або персональний комп'ютер, мережа Інтернет, модульне об'єктно-орієнтоване динамічне середовище MOODLE, конференції у Google Meet.

14. Рекомендована література

Основна

1. Алексєєнко І. В., Курас А. І., Маргулов А. Х. Глобальні проблеми міжнародних відносин та світової політики: безпековий вимір : підруч. ; за заг. ред. д-ра політ. наук, проф. І. В. Алексєєнко / І. В. Алексєєнко, А. І. Курас, А. Х. Маргулов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 164 с.

2. Вегеш М., Палінчак М., Петрінко В. Геополітика в постатях і термінах : підручник для студентів і аспірантів спеціальності «Політологія». Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 786 с.

3. Історія міжнародних відносин : підруч. / І. В. Алексєєнко, А. Х. Маргулов, І. А. Єремєєва, М. В. Несправа. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 228 с.

4. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін. Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.

5. Міжнародні відносини та світова політика [Електронний ресурс] : навчальний посібник / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с.

6. Руда Л. А. Теорія міжнародних відносин та геополітика: навчально-методичний посібник для підготовки до семінарських занять [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 77 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7380>

Допоміжна

1. McGlinchey Stephen. Foundations of International Relations. London: Bloomsbury. 2022. 237 p.

2. Spindler M. International Relations: A Self-study Guide to Theory. Columbia University Press, 2013. 232 p.

3. Булик М. В. Історія міжнародних відносин у давні часи: навчальний посібник. Маріуполь : МДУ, 2017. 274 с.

4. Глобальні проблеми сучасності : підручник / [кол. авт.]; за ред. В. С. Бакірова (голова), А. П. Голікова, О. А. Довгаль, В. А. Пересадько, В. І. Сідорова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 632 с.

5. Дністрянський М. С. Геополітика : Навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 436 С.

6. Європейський Союз: від ідеї до імплементації. Практикум / Упорядники: М.К. Кеда та ін.: Навч.-метод. Посібник. Чернігів : Десна Поліграф, 2017. 616 с.

7. Єремєєва І. А. Теорії цивілізацій та міжнародні конфлікти : підруч. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 144 с.

8. Ігнат'єва Т.В. Геополітика України в категоріях і поняттях: минуле та сучасність : навч. посіб. [для студентів ВНЗ спец. «Політологія», «Історія України»]. Кам'янець-Подільський : К-ПНУ ім. І. Огієнка, 2015. 111 с.

9. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. Чернівці: Книги-XXI, 2019. 271 с.

10. Лісовський П. М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація: навч. посіб. Київ : Кондор, 2017. 156 с.

11. Майборода О.М. Етнічність у міжнародній системі. Іїв .: ІПіЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2015. 408 с.

12. Мальський М. З., Мацяк М. М. Теорія міжнародних відносин: підручник. 4-те вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2011. 406 с.

13. Міжнародні відносини та світова політика : підручник / кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський ; за ред. В. А. Манжолі. Київ : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2010. 863 с.

14. Міжнародні організації: Навч. посібник / За ред. Козака Ю.Г., Ковалевського В.В., Логвінової Н.С. Київ : Центр навчальної літератури, 2009. 223 с.

15. Міжнародні системи і глобальний розвиток [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [В. А. Манжола та ін. ; за ред. Л. В. Губерського, В. А. Манжолі] ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ : Київ. ун-т, 2008. 606 с
16. Політологічний енциклопедичний словник / уклад.: Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін.; за ред. М. П. Требіна. Харків : Право, 2015. 816 с.
17. Суботін А.А. Теорія міжнародних відносин: посібник-хрестоматія / А.А.Суботін, М.С.Каменецький. Київ : ВПЦ „Київський університет”, 2007. 192 с.
18. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. / М. П. Требін. Л. М. Герасіна, В. Л. Потрібна та ін. Харків : Право. 2016. 540 с
19. Філософія інтеграції: Монографія / За заг. ред. В.Д.Бондаренка, Ф.Г.Ващука. Ужгород : ЗакДУ, 2011. 544 с
20. Цимбалістий В. Ф. Теорія міжнародних відносин. Львів : Новий Світ-2000, 2010. 360 с
21. Чекаленко, Л. Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л. Д. Чекаленко, С. Г. Федуняк; за заг. ред. Л. Д. Чекаленко. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 464 с.

Першоджелела

1. Nye J. Soft Power: the Means to Success in World Politics. N. Y. : PublicAffairs, 2005. 191 p.
2. Бжезінський З. Велика Шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи /пер. з англ. О. Фешовець. Львів-Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2000. 236 с.
3. Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство. Київ : Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 203 с.
4. Гантінгтон С. Політичний порядок у мінливих суспільствах /з передм. Френсіса Фукуями; пер. з англ. Тарас Цимбал. Київ : Наш формат, 2020. 441 с.
5. Нікколо Макіавеллі. Флорентійські хроніки. Державець. Переклад з італійської: Анатоль Перепадя. Харків: Будинок друку, 2013. 470 с.
6. Святий Августин. Сповідь / Переклад з латини Юрія Мушака. Видання третє. Київ : Основи, 1999. 319 с.
7. Томас Гоббс. Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної. Переклад з англійської: Ростислав Димерець, Володимир Єрмоленко, Наталія Іванова, Євген Мірошниченко, Тетяна Олійник; передмова та примітки: Тамара Польська та Віктор Малахов. Київ : Дух і Літера, 2000. 600 с.
8. Тоффлер Е. Третя Хвиля /пер. з англ. А. Євса ; ред. пер. В. Шовкун. Київ : Видавничий дім «Всесвіт», 2000. 475 с.
9. Фукуяма Ф. Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості / пер. з англ. Тетяна Сахно. Київ : Наш Формат, 2020. 185 с.

10. Хантінгтон Семюел П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку. Пер. з англ. Наталії Климчук. Львів : Кальварія, 2006. 474 с.

15. Рекомендовані джерела інформації.

1. Міністерство закордонних справ України <https://mfa.gov.ua/>
2. Організація Північноатлантичного договору <https://www.nato.int/cps/uk/natohq/index.htm>
3. Організація Об'єднаних Націй <https://ukraine.un.org/uk>
4. Представництво Європейського Союзу в Україні https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk?s=232
5. Платформа онлайн-курсів в Україні Prometheus <https://prometheus.org.ua/>
  1. Курс “Європейська зовнішня політика: просто про складне” https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/course-v1:Prometheus+EUFP101+2019_T3/home
  2. Курс “Міжнародне гуманітарне право у професійній діяльності публічних службовців” https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/course-v1:Prometheus+IHLPS101+2023_T3/home
  3. Курс “Україна на шляху до ЄС” https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/course-v1:Prometheus+UAEU101+2023_T2/home
  4. Курс “Вивчаючи міжнародне гуманітарне право” https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+IHLAW101+2021_T3
6. Студія онлайн-освіти в Україні EdEra <https://ed-era.com/>
  1. Курс “Угода про асоціацію Україна-ЄС” <https://ed-era.com/projects/eu-agreement/>
  2. Курс “Європейський механізм захисту прав людини” <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5150>
7. Американський освітній проєкт Coursera <https://ru.coursera.org>
  1. Курс “Теорія ігор” <https://www.coursera.org/learn/game-theory-1>
  2. Курс “Міжнародне гуманітарне право в теорії та практиці” <https://www.coursera.org/learn/international-humanitarian-law>
  3. Курс “Глобальна дипломатія - Дипломатія в сучасному світі” <https://www.coursera.org/learn/global-diplomacy>
  4. Курс “Міжнародне право в дії: арбітраж міжнародних спорів” <https://www.coursera.org/learn/arbitration-international-disputes>
  5. Курс “Глобальна дипломатія: Організація Об'єднаних Націй у світі” <https://www.coursera.org/learn/global-diplomacy-un>
  6. Курс “Політика та імплементація ЄС: як змусити Європу працювати!” <https://www.coursera.org/learn/eu-making-europe-work>
  7. Курс “Управління міжнародною безпекою” <https://www.coursera.org/learn/international-security-management>
  8. Курс “Сила і зовнішня політика в міжнародних відносинах” <https://www.coursera.org/learn/power-and-foreign-policy-in-international-relations>